

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

III.7060.88.2014.LN

00-090 Warszawa

Tel. centr. 22 551 77 00

Al. Solidarności 77

Fax 22 827 64 53

Warszawa,

15.1.2014

Pan
Władysław Kosiniak-Kamysz
Minister Pracy
i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Ministrze

Uprzejmie informuję Pana Ministra, że na tle jednej ze skarg pojawił się problem konstytucyjności art. 24 ust. 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.).

Chodzi o brzmienie tego przepisu obowiązujące od dnia 1 stycznia 2003 r., nadane ustawą z dnia 18 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 241, poz. 2074). Zgodnie z tym przepisem przedawnieniu nie ulegają należności z tytułu składek zabezpieczone hipoteką lub zastawem, jednakże po upływie terminu przedawnienia należności te mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki lub zastawu do wysokości zaległych składek i odsetek za zwłokę liczonych do dnia przedawnienia.

Skarżący zasadnie zwraca uwagę, że treść tego przepisu jest zbieżna z brzmieniem art. 70 § 6 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r., poz. 749), obowiązującym od 1 stycznia 1998 r. do 31 grudnia 2002 r. W świetle tego przepisu nie ulegają przedawnieniu zobowiązania podatkowe zabezpieczone hipoteką lub zastawem skarbowym, jednakże po upływie terminu przedawnienia zobowiązania te mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki lub zastawu.

Powyższy przepis został uznany przez Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 8 października 2013 r., sygn. akt SK 40/12, za niezgodny z art. 64 ust. 2 Konstytucji. W uzasadnieniu tego wyroku Trybunał wskazał w szczególności, że sprzeczne z ustawą zasadniczą jest całkowite wyłączenie przedawnienia zobowiązań podatkowych zabezpieczonych hipoteką przymusową. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego „całkowity brak przedawnienia należności zabezpieczonych hipoteką przymusową podczas kontroli podatkowej powoduje

pozorność instytucji przedawnienia. Efektem tej regulacji jest także zróżnicowanie zakresu czasowego obowiązków podatników w zależności od arbitralnego kryterium, tj. posiadania nieruchomości, na których można ustanowić hipotekę przymusową, bez względu na genezę, charakter i zakres zaległych należności podatkowych czy postawę podatnika podczas kontroli podatkowej. Ten sam cel (tj. zapewnienie maksymalnej ściągłości podatków) można osiągnąć mniej dolegliwymi dla podatnika metodami, tj. przerwaniem biegu przedawnienia na czas kontroli podatkowej. Całkowity brak przedawnienia należności zabezpieczonych hipoteką przymusową stanowi więc przekroczenie zakresu swobody regulacyjnej, przysługującego ustawodawcy w zakresie prawa podatkowego”.

Zakwestionowany art. 70 § 6 ordynacji podatkowej w badanym przez Trybunał Konstytucyjny brzmieniu utracił moc obowiązującą 31 grudnia 2002 r. Jego obecnym odpowiednikiem jest art. 70 § 8 ordynacji podatkowej w brzmieniu: Nie ulegają przedawnieniu zobowiązania podatkowe zabezpieczone hipoteką lub zastawem skarbowym, jednakże po upływie terminu przedawnienia zobowiązania te mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki lub zastawu. Brzmienie tego przepisu budzi podobne wątpliwości i wymaga pilnej interwencji ustawodawcy, na co wskazał Trybunał w końcowej części uzasadnienia wyroku w sprawie SK 40/12.

Zbliżone brzmienie przepisu art. 24 ust. 5 ustawy systemowej do uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niekonstytucyjny art. 70 § 6 ustawy Ordynacja podatkowa nie może prowadzić do uznania, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 października 2013 r., sygn. akt SK 40/12, znajduje zastosowanie do art. 24 ust. 5 ustawy systemowej. W opinii Rzecznika brzmienie art. 24 ust. 5 ustawy systemowej budzi jednak podobne wątpliwości konstytucyjne i z tego względu kwestia ta powinna być objęta pilną interwencją prawodawczą.

W tej sytuacji, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z wnioskiem o podjęcie stosownych zmian prawodawczych, związanych z usunięciem niekonstytucyjnej regulacji prawnej.

Łeżys wyprawy szawidła

Janina Jędrzejka